

תולדות חייו

זכה להקים בעיר ראדין ישיבה
את תלמידיו אהב אהבה רבה
לימד אותם יראת שמים טבעית
את הבטלה שנאו שם שנאה נוראית

תלמידו המובהק והנאמן
היה רבי אלחנן וסרמן
ליקט את דבריו של רבו בהשקפה
בספרו "קובץ מאמרים" אותם תמצא

ברוסיה הלבנה בעיירה ליד וילנא
נולד בתקצ"ט, לפני כמאה ושבעים שנה
ישראל מאיר שמו נקרא
והבית התמלא אורה

כבר בגיל עשר התחיל ללמוד
בישיבה בוילנא שקד עוד ועוד
מאביו רבי אריה לייב למד, וממנו תורתו
וגם רבי נחומקה מהורדנא היה רבו

רבי ישראל מאיר הגדול
בתרצ"ג בכ"ד אלול
בן תשעים וחמש עלה לגנזי מרומים
ואנו נשארנו יתומים

ביום בו נפטר בנכר
האבל על פני כולם היה ניכר
אך היו שלמדו ממנו על דרך החיים
וקראו על שמו את הקיבוץ חפץ חיים

הוצע לו להיות רב העיר
אבל הוא סירב, החכם הצעיר

שקד עוד על לימודו והמשיך להאיר
כשמו כן הוא – את ישראל הוא מאיר
היה לאחד מגדולי הדורות הקודמים
הנהיג את עולם היהודים
בכל מקום היו עיני ישראל אליו נשואות,
בבקשות, בשיעורים ובשאלות

הקף בעיגול את האותיות שמתאימות לתשובה נכון/לא נכון

אם לא נכון הקף בעיגול	אם נכון הקף בעיגול ול	
ל	ה	הקים ישיבה
ל	ע	בישיבה אהבו להתבטל
ר	ש	תלמידו רבי אלחנן וסרמן
ו	ג	נפטר בכ' באלול
ם	ו	על שמו יש קיבוץ בארץ

אם לא נכון הקף בעיגול	אם נכון הקף בעיגול ול	
ד	ש	נולד בשנת תקצ"ט
מ	י	למד בוילנא בגל תשע
ס	י	למד תורה מאביו
ר	ש	היה רב העיר
צ	ת	היה בעיר ראדין

אם ענית נכון האותיות המוקפות יוצרות שני מילים – שהם הדף הבא.

בגיל שלוששים וחמש גילה בצער רב
שיש הרבה מריבות, והבן מתחצף
לאב
החליט לכתוב על תרבות הדיבור
ספר "חפץ חיים" פורסם לציבור
אסף את כל הדינים הנוגעים ללשון
הרע ולרכילות
וסבר שכך יעזור לעם להתעלות
אולם על הספר לא כתב את שמו
הסתובב בעיירות ומכר את ספרו
אז גילו הרבנים מיהו המחבר
והבינו שהוא לא "רק מדבר"
אז קיבל רבי ישראל מאיר את הכינוי
"חפץ חיים" הוא, על ספרו הוא בנוי

פעם כשישב עם אנשים בעגלה
הצטער לשמוע מהם לשון הרע

קפץ וברח בזמן הנסיעה
לא יכל להשאר בתוך כזו חבורה

היה מדבר הרבה מאד, מלמד תורה
אבל כל ימי חייו לא עבר על לשון
הרע
בספרו לומדים כמה קשה מלשון הרע
להמנע
אבל הוא הצליח בכך שנה אחרי שנה

אבל פעם אחת הוא בכל זאת נכשל
כשפגש ברכבת אדם שאותו לא הכיר
כלל
הלה על החפץ חיים דיבר בהערצה
והרב על עצמו דברי שבח לא רצה
הזר לרב נתן אז סטירה
רצה הוא למחות על ביזוי כבוד
התורה
אחרי המקרה הזה כתב הרב בספרו
שאסור לאדם אפילו לדבר על עצמו

ענה על השאלות :

1. במה הרב חפץ?

2. שם הספר הפך להיות _____ שלו

3. מתי נזהר לא לדבר לשון הרע?

4. אסור לדבר לשון הרע אפילו על _____

5. המקום בו למד הרב שאסור לדבר לשון הרע אפילו על עצמו

אם פתרת נכון בעמודה האחרונה כתוב הנושא של הדף הבא

ממילות

בא לבקרו אורח מאמריקן
ממצב הרהיטים היה מזועזע
הרגיע אותו הרב: הבט וראה
אנחנו רק אורחים כאן – בעולם הזה

אמר שקל יותר ללמוד את כל הש"ס בעיון
מלתקן מידה אחת בלי כל דיון .
כל ימיו הוא עבד לתקן את מידותיו
ובצניעותו אמר שהצליח לתקן רק שלש וחצי מתכונותיו

נכדו של החפץ חיים זיע"א, רבי צבי הירש זקס זצ"ל, סיפר ששמע מאחד מתלמידי
זקנו, כי הבחין כמה פעמים שבחצות הלילה הוא נכנס לבית הכנסת ומשתהה שם
זמן רב. החליט אותו תלמיד להתחקות אחר מעשי רבו, ופעם אחת הקדים ועלה
לעזרת הנשים והמתין עד שהחפץ חיים יבוא לבית הכנסת, כדי לראות מה מעשהו
שם בשעות אלה.

ואכן, בחצות הלילה נכנס החפץ חיים לבית הכנסת, פתח את ארון הקודש והתחיל
לבכות:

"ריבונו של עולם, ישראל מאיר הוא כהן, וכהן עלול לבוא בנקל לידי כעס, אם כן,
עזרני ה' שאוכל להתגבר על הכעס!"... וכך עמד הצדיק שעה ארוכה, התפלל ובכה
שיזכה להינצל ממידת הכעס...

התחשבות בזולת

כבר כשהיה נער ניכרה בו יראת שמים
כשראה את חבריו מציקים לשואב המים
מילאו הדליים במים, בערב, כדי שייקפאו
והוא...שפך את המים בלי שיראו

החליט לפתוח עם אשתו חנות, היא ניהלה והוא דאג לחשבונות
ראו האנשים כמה הוא ישר, והגיעו לקנות בחנותו כל השאר
ראה הרב שאת פרנסת האחרים הוא מקפח, והחליט שלא תמיד את חנותו הוא

פותר

אחרי שעות מספר, ראו כולם שאת חנותו סגר

הגיע זמן הדלקת נרות חנוכה ואורח ששהה בביתו ציפה בשקיקה לחוות את הרגע הזה עם הרב הגדול. והנה, זמן הדלקת נרות חנוכה מגיע ו"החפץ חיים" לא קם ממקומו לקיים את המצווה. וזאת, להשתאותו של אורחו, מאחר והיה ידוע היטב ש"החפץ חיים" מדקדק מאד בקיום המצוות על כל פרטיהן. חלף זמן ניכר ובאופן בלתי מובן, "החפץ חיים" עדיין לא קם להדליק את הנרות.

לבסוף, זמן רב לאחר שחלף המועד הראוי לכתחילה להדלקה (בדיעבד אפשר להדליקם כל הלילה), נפתחה הדלת ואל הבית נכנסה אשתו של "החפץ חיים". ללא שום מלה, קם מיד הרב הגדול, וכאשר אורחו ואשתו עומדים לצדו, הדליק את נרות החנוכה. "החפץ חיים", שחש בסקרנות האורח, הסביר לו אחר כך שהשתהה בהדלקה, מתוך התחשבות באשתו, מאחר וידע מה רבה ההנאה שנגרמת לה כשהיא נוכחת בעת ההדלקה. אם הייתה מחמיצה את ההדלקה, לאחר שובה מנסיעה, היה הדבר גורם לה אכזבה גדולה.

הדלקת נרות חנוכה היא מצווה חשובה וצריך לקיימה בלהיטות וזריזות, תוך הקפדה על כל פרטיה ודקדוקיה. אבל מאחר שחז"ל מלמדים כי ל"שלום בית" עדיפות על חנוכה, החליט "החפץ חיים" שודאי מוצדק להשתהות עם ההדלקה מתוך התחשבות ברגשות אשתו.

החפץ חיים היה לא פעם מביא לביתו זרים לסעודות השבת. פעם אחת הוא גילה שאחד מאורחיו לא אכל כל אותו היום. החפץ חיים דילג איפוא על אמירת "שלום עליכם" – אותו מזמור שבו מקבלים, בשולחן השבת, את פני מלאכי השלום המלווים את האדם מבית הכנסת לביתו – קידש במהירות על היין, וביקש מאשתו שתגיש את האוכל מייד.

רק כאשר הסתיימה הסעודה שר החפץ חיים את "שלום עליכם" ואת זמירות השבת שנהג לשיר בשולחנו, ואמר את דבר התורה שלו. כאשר הלך אותו אורח בלתי מוכר שאלה אותו אשתו, מדוע הוא שינה ממנהגו. השיב לה החפץ חיים שהוא פשוט הלך בעקבות אברהם אבינו, וציטט את המימרה התלמודית, "גדולה הכנסת אורחין מהקבלת פני שכניה". "הביני", הוסיף החפץ חיים, "קודם כל עלינו להשביע את רעבוננו של האורח. ואילו המלאכים – הם אינם זקוקים למזון, והם יכולים לחכות לקבלת הפנים שלהם עד אחרי הסעודה".

בתפזורת ישנם מידות: התחשבות, אהבה, זהירות, חסד, אירוח, הסתפקות, צדיק

א	ה	ת	ו	ב	ש	ח	ת	ה	ב
ו	ו	ג	פ	ק	ר	ז	ל	ח	ג
ה	ת	ק	ח	ב	א	ה	ב	ה	א
ב	פ	ר	ח	ו	ר	י	א	ד	ע
ש	ק	ל	ל	ב	י	ר	ו	ו	מ

צ	ד	ש	ו	ו	ס	ח	נ	ו	ל
ס	ה	ס	ת	ל	ר	ס	ד	ת	ו
ל	ש	ז	ב	ח	צ	ד	י	ק	ם

חבר את האותיות שבמשבצות אפורות, לפי הסדר, רק אם הם חלק מהמידות (אין להוסיף אותיות אם הם לא מילים של המידות). התוצאה היא נושא הדף הבא

אהבת הארץ

כששמע על העגבניות שגדלו בעין חרוד.

על בנין הארץ שמח מאד מאד
הסביר שענין הגאולה מתחיל
והקדוש ברוך את הארץ לעמו מנחיל

באחת הכנסיות הגדולות של מפלגת "אגודת ישראל" בה ישב כנשיא כבוד, נשא אחד הצירים דברים בגנות הרב קוק זצ"ל, ה"חפץ חיים" הכירו והוקירו מאד. נזדעזע ה"חפץ חיים" כלו, קם משלחן הנשיאות והכריז: "פגעו בכבוד רבה של ירושלים, מרא דארעא ישראל!" עזב מיד את אולם הכנסים ולא הסכים עוד לטול חלק בוועידה ורק קבל באכסניתו את פני הבאים אליו. כשבקשה גם המשלחת של אגודת ישראל הירושלמית (שבזמנו רדפה מאד את הרב קוק זצ"ל) לקבל את ברכתו, סרב להושיט להם ידו, "לאלה שמעליבים את רבה של ירושלים וארץ ישראל כלה, אינני נותן שלום".

מאוזן:

* הרב שה"חפץ חיים" הגן על כבוד

ההפך מעדין	2	1	
פרשת שבוע בראשי תיבות 6.			
זמור 7			3
צוהר מוקטן 4.			
החפץ חיים אמר שענין הגאולה 10.			
6			5
חולמים עליו *			
7			
מילה שמסמלת אחדות (בסיפור היא לא) *			
הארץ שאליה חולמים כולם לעלות *			
הפה של הרב	9	8	
מה עשה החפץ חיים כששמע על העגבניה בעין חרוד?		10	
מקום הכנת היין 9.			

השלם את האותיות בטבלה הבאה, וכך תדע מה הנושא של הדף הבא

שורה 3	שורה 2	שורה 4	שורה 3	שורה 3
עמודה 2	עמודה 5	עמודה 5	עמודה 4	עמודה 2

מספריו

- **חפץ חיים, שמירת הלשון, זכור למרים** ועוד ספרים על איסור לשון הרע
- **משנה ברורה**, (ששה כרכים), פירוש על החלק הראשון של השולחן ערוך. ספרו זה נפוץ במהירות ומקובל כיום אצל רוב שומרי ההלכה.
- **מחנה ישראל**, העוסק בדילמות של התנהגות חיילים יהודים בצבא הנכרי.
- **פירוש על התורה**.
- **אגרות החפץ חיים** (שני כרכים).
- **נדחי ישראל**, מענין חזרה בתשובה.
- **אהבת חסד**. דיני צדקה

תורת הבית

- במקביל לעיסוק הרב שלו בעניני לשון הרע וטהרת הדיבור, החפץ חיים היה מעודד כהנים ללמוד הלכות עבודת קרבנות כדי להתכונן לגאולה. לשם כך חיבר את הספר "שם עולם" עודד לימוד סדר קודשים ואף ייסד תכנית לימודים מיוחדת הידועה בשם "כולל קדשים".
- **שם עולם**, ספר מוסר על לימוד סדר קודשים.
 - **ליקוטי הלכות** (שלשה כרכים), ספר הערוך כמו פירוש הרי"ף על גמרות שעליהם לא חיבר הרי"ף (סדר קודשים וזרעים בעיקר).

מתח קו בין הספר לנושא שלו

נדחי ישראל	זהירות מלשון הרע
שם עולם	מוסר על לימוד סדר קודשים
שמירת הלשון	חזרה בתשובה
משנה ברורה	התנהגות חיילים
ליקוטי הלכות	פירוש על גמרא שאין עליה רי"ף
מחנה ישראל	הלכות לשון הרע
חפץ חיים	פירוש על שולחן ערוך אורח חיים